YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
10 päivänä toukokuuta 1995 *

Asiassa C-384/93,

jonka College van Beroep voor het Bedrijfsleven on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen ensin mainitussa tuomioistuimessa vireillä olevassa riita-asiassa

Alpine Investments BV

vastaan

Minister van Financiën

ennakkoratkaisun ETY:n perustamissopimuksen 59 artiklan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti G. C. Rodríguez Iglesias, jaoston puheenjohtajat F. A. Schockweiler, P. J. G. Kapteyn ja C. Gulmann, tuomarit G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, J. L. Murray, D. A. O. Edward (esittelevä tuomari) ja J.-P. Puissochet,

julkisasiamies: F. G. Jacobs,
kirjaaja: hallintovirkamies L. Hewlett,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet:

— Alpine Investments BV:n puolesta asianajajat G. van der Wal ja W. B. J. van Overbeek, Hoge Raad der Nederlanden,

— Alankomaiden hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön oikeudellinen neuvonantaja A. Bos,

— Helleenien tasavallan hallitus, asiamiehinään valtion oikeudellisen neuvoston avustava oikeudellinen neuvonantaja V. Kontolaimos ja valtion oikeudellisen neuvoston jäsen V. Pelekou,

— Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään J. D. Colahan, Treasury Solicitor's Department, ja barrister P. Duffy,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen osaston jäsenet B. Smulders ja P. van Nuffel,

ottaen huomioon käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Alpine Investments BV:n; Alankomaiden hallituksen, asiamiehenään ulkoasianministeriön oikeudellinen neuvonantaja J. S. Van den Oosterkamp; Belgian hallituksen, asiamiehenään ulkoasiainministeriön hallintojohtaja J. Devadder; Helleenien tasavallan hallituksen; Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen, asiamiehenään barrister C. Vajda; sekä Euroopan yhteisöjen komission esittämät suulliset huomautukset 29.11.1994 pidetyssä suullisessa käsittelyssä,

kuultuaan julkisasiamiehen 26.1.1995 pidetyssä käsittelyssä esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 College van Beroep voor het Bedrijfsleven (jäljempänä College van Beroep) on 28.4.1993 tekemällään ja yhteisöjen tuomioistuimeen 6.8.1993 saapuneella päätöksellä esittänyt ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti useita ennakkoratkaisukysymyksiä perustamissopimuksen 59 artiklan tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset tulivat esiin Alpine Investments BV:n kanteen yhteydessä, jonka kyseinen yhtiö oli nostanut Alankomaiden valtiovarainministeriön kiellettyä sitä ottamasta yhteyttä puhelimitse erilaisten finanssipalvelujen tarjoamiseksi yksityishenkilöille ilman näiltä ennalta saatua kirjallista suostumusta (cold calling -menettely).

3 Pääasiassa kantajana oleva Alpine Investments BV (jäljempänä Alpine Investments) on Alankomaihin sijoittautunut, tavarapörssin termiinisopimuksiin erikoistunut yritys.

4 Tavaratermiinisopimuksella osapuolet sitoutuvat ennalta ostamaan tai myymään sovitun määrän tietynlaista tavaraa määrättyyn hintaan ennalta sovittuna päivänä. Sopimuspuolilla ei kuitenkaan ole tarkoitusta tosiasiallisesti hankkia tai toimittaa kyseistä tavaraa, vaan heidän tarkoituksensa on ainoastaan hyödyntää sopimuksen tekoajankohdan ja tavaran toimituskuukauden välistä hinnanvaihtelua tekemällä ensin mainitulle kaupalle käänteinen sopimus termiinimarkkinoilla.

5 Alpine Investments tarjoaa kolmea tavaratermiinisopimuksiin liittyvää palvelua: sijoitusten hoitoa, sijoitusneuvontaa sekä asiakkaiden toimeksiantojen edelleen toimittamista paitsi yhteisön alueella, myös sen ulkopuolella toimiville tavaratermiinimarkkinoiden välittäjille. Yhtiöllä on Alankomaiden lisäksi asiakkaita myös Belgiassa, Ranskassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Sillä ei kuitenkaan ole toimipaikkoja muualla kuin Alankomaissa.

6 Oikeusriidan syntyaikana Alankomaissa sovellettiin 30.10.1985 annettua Wet Effectenhandel -lakia (laki arvopaperikaupasta, jäljempänä WEH). Tämän lain 6 pykälän 1 momentissa kielletään henkilöä toimimasta arvopaperivälittäjänä ilman erityistä toimilupaa. Lain 8 pykälän 1 momentissa määrätään, että erityistapauksessa valtiovarainministeriö voi myöntää poikkeuksen tästä kiellosta. Lain 8 pykälän 2 momentissa määrätään lisäksi, että tällaiseen poikkeuslupaan voidaan "arvopaperikaupan epäsuotuisan kehityksen estämiseksi liittää erityisehtoja ja toimintamääräyksiä".

7 Pääasian vastaaja, valtiovarainministeriö myönsi 6.9.1991 tällaisen poikkeusluvan Alpine Investmentsille, joka oikeutti sen toteuttamaan sijoitusmääräyksiä yhdessä Merrill Lynch Inc. -välittäjän kanssa. Poikkeusluvan mukaan Alpine Investmentsin oli varauduttava lisäksi noudattamaan kaikkia niitä vastaisia määräyksiä yhteydenottotavoista mahdollisiin asiakkaisiin, joista valtiovarainministeriön oli tarkoitus tehdä päätös pian tämän poikkeusluvan myöntämisen jälkeen.

8 Valtiovarainministeriö teki 1.10.1991 yleisesti sovellettavan päätöksen siitä, että tavarapörssin ulkopuolisille markkinoille termiinisijoituksia tarjoavat rahoituspalveluvälittäjät eivät saa ottaa yhteyttä mahdollisiin asiakkaisiin cold calling -menettelyllä.

9 Alankomaiden hallitus toteaa, että tämä päätös tehtiin sen jälkeen, kun valtiovarainministeriö oli vuoden 1991 aikana saanut useita valituksia sijoittajilta, jotka olivat tehneet epäonnistuneita sijoituksia näillä markkinoilla. Koska osa näistä valituksista tuli muissa jäsenvaltioissa asuvilta sijoittajilta, kielto tarjota Alankomaista palveluja oli ulotettava myös muiden jäsenvaltioiden alueelle Alankomaiden rahoituspalvelusektorin maineen suojaamiseksi.

10 Tämän tilanteen johdosta valtiovarainministeriö kielsi päätöksellään 12.11.1991 Alpine Investmentsiä ottamasta yhteyttä mahdollisiin asiakkaisiin puhelimitse tai henkilökohtaisesti, elleivät he ensin olleet nimenomaisesti kirjallisesti antaneet siihen suostumustaan.

11 Alpine Investments valitti valtiovarainministeriön päätöksestä, jolla sitä kiellettiin käyttämästä cold calling -menettelyä. Valtiovarainministeriö korvasi 14.1.1992 Alpine Investmentsille myöntämänsä mainitun poikkeusluvan toisella poikkeusluvalla, jonka perusteella Alpine Investments saattoi tehdä sijoitustoimeksiantoja yhdessä toisen välittäjän, Rodman & Renshaw Inc:n kanssa; koska myös tämän poikkeusluvan ehtona oli kielto käyttää cold calling -menettelyä, Alpine Investments teki 13.2.1992 asiasta uuden valituksen.

12 Valtiovarainministeriö päätti 29.4.1992 hylätä Alpine Investmentsin tekemän valituksen. Sen johdosta yhtiö nosti 26.5.1992 kanteen College van Beroep -tuomioistuimessa.

13 Alpine Investments vetosi valituksessaan muun muassa siihen, että cold calling -menettelyä koskeva kielto oli vastoin perustamissopimuksen 59 artiklaa, koska se koski muissa jäsenvaltioissa kuin Alankomaissa asuvia mahdollisia asiakkaita;

College van Beroep on nyt esittänyt tämän artiklan tulkinnasta yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko ETY:n perustamissopimuksen 59 artiklaa tulkittava siten, että se koskee myös niitä palveluja, joita tarjotaan puhelimitse sijoittautumisjäsenvaltiosta toisessa jäsenvaltiossa oleville (mahdollisille) asiakkaille ja jotka sen jälkeen myös tuotetaan tästä sijoittautumisjäsenvaltiosta?

2) Sovelletaanko mainittua 59 artiklaa myös niihin määräyksiin ja/tai rajoituksiin, jotka säätelevät palveluja tarjoavan sijoittautumisjäsenvaltiossa kyseisen toimen tai liiketoiminnan lainmukaista harjoittamista, mutta joita ei sovelleta — tai ei ainakaan sovelleta samalla tavalla ja samassa määrin — tämän toimen tai liiketoiminnan harjoittamiseen siinä jäsenvaltiossa, jossa palvelujen (mahdolliset) vastaanottajat ovat, kun nämä määräykset ja/tai rajoitukset sen vuoksi voivat muodostaa palveluja tarjoavalle tämän tarjotessa palvelujaan toisessa jäsenvaltiossa oleville (mahdollisille) asiakkailleen esteitä, jotka eivät haittaa tähän toiseen jäsenvaltioon sijoittautunutta vastaavankaltaisia palveluja tarjoavaa?

Jos vastaus kysymykseen 2 on myönteinen:

3) a) Voiko kuluttajansuojaa ja Alankomaiden arvopaperikaupan mainetta koskevaa huolta, joka on perustana näille arvopaperikaupan epätoivotun kehityksen torjumiseksi annetuille määräyksille, pitää sellaisena pakottavana yleisestä edusta johtuvana syynä, joka oikeuttaa pitämään yllä tällaista toisessa kysymyksessä tarkoitettua estettä?

b) Voidaanko poikkeusluvan cold calling -menettelyn kieltävää määräystä pitää objektiivisesti arvioiden paitsi välttämättömänä edellä mainituille suojelutavoitteille myös kohtuullisena tavoiteltaviin päämääriin suhteutettuna?"

14 Tutkimatta sitä, kuuluvatko tavaratermiinimarkkinat kyseisen direktiivin soveltamisalaan, voidaan heti todeta, että sijoituspalveluista arvopaperimarkkinoilla 10 päivänä toukokuuta 1993 annettu neuvoston direktiivi 93/22/ETY (EYVL L 141, s. 27) on annettu vasta pääasiana olevan oikeusriidan syntymisen jälkeen. Muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa neuvoteltuja sopimuksia koskevasta kuluttajansuojasta 20 päivänä joulukuuta 1985 annetun neuvoston direktiivin 85/577/ETY (EYVL L 372, s. 31) soveltamisalaan eivät puolestaan kuulu puhelimitse tai arvopaperiasioista tehdyt sopimukset (3 artiklan 2 kohdan e alakohta).

15 Yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatettuihin kysymyksiin on sen vuoksi sovellettava yksinomaan perustamissopimuksen asiaa koskevia, palvelujen vapaasta tarjonnasta vahvistettuja määräyksiä. Tässä suhteessa on ilmeistä, että Alpine Investmentsin vastikkeelliset palvelut ovat selvästikin ETY:n perustamissopimuksen 60 artiklan tarkoittamia palveluja.

16 Ensimmäisellä ja toisella kysymyksellään ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin haluaa selvittää asiakysymyksenä sen, onko perustamissopimuksen 59 artiklaa sovellettava cold calling -menettelyä koskevaan kieltoon. Jos tähän vastataan myönteisesti, se pyytää kolmannella kysymyksellään lisäksi vastauksen siihen, onko tämä kielto kuitenkin erityisellä perusteella perustamissopimuksen sallima oikeutettu kielto.

Ensimmäinen kysymys

17 Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys koostuu kahdesta osasta.

18 Ensinnäkin halutaan selvittää, estääkö se seikka, että kyseisiä palveluja tarjotaan ilman ennalta määrättyä vastaanottajaa, perustamissopimuksen 59 artiklan soveltamisen.

19 Tämän osalta on todettava, että palvelujen vapaa tarjonta jäisi kuvitteelliseksi, jos kansallisella lainsäädännöllä voitaisiin vapaasti haitata palvelujen vapaata tarjontaa. Palvelujen tarjontaa koskevien määräysten soveltamisen edellytyksenä ei sen vuoksi voi olla tieto vastaanottajasta.

20 Toiseksi halutaan selvittää, koskeeko 59 artikla palveluja, joita niiden tuottaja tarjoaa puhelimitse toisessa jäsenvaltiossa oleville siirtymättä itse sijoittautumisjäsenvaltiostaan toiseen jäsenvaltioon.

21 Tässä tapauksessa palvelujen tuottaja tarjoaa palvelujaan toisessa jäsenvaltiossa asuville vastaanottajille. Perustamissopimuksen 59 artiklan sanamuodosta ilmenee, että kyse näin ollen on tämän säännöksen tarkoittamasta palvelujen tarjonnasta.

22 Vastaus ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen on siis, että perustamissopimuksen 59 artiklaa on tulkittava siten, että sitä sovelletaan palveluihin, joita yhteen jäsenvaltioon sijoittautunut palvelujen tuottaja tarjoaa puhelimitse toisessa jäsenvaltiossa oleville mahdollisille asiakkaille siirtymättä itse pois sijoittautumisjäsenvaltiostaan.

Toinen kysymys

23 Toisella ennakkoratkaisukysymyksellä kansallinen tuomioistuin haluaa selvittää, rajoittaako perustamissopimuksen 59 artiklan tarkoittamaa palvelujen vapaata tarjontaa jäsenvaltion lainsäädännössä oleva säännös, jolla sen alueelle sijoittautunutta palvelujen tuottajaa kielletään soittamasta puheluja toisessa jäsenvaltiossa asuville mahdollisille asiakkaille palvelujensa tarjoamiseksi.

24 On ensinnäkin korostettava sitä, että kyseistä kieltoa sovelletaan rajanylittävään palvelujen tarjontaan.

25 Kansallisen tuomioistuimen esittämään ennakkoratkaisukysymykseen vastaaminen edellyttää kolmen toisiinsa liittyvän asian selvittämistä.

26 Ensinnäkin on arvioitava sitä, rajoittaako kielto ottaa ilman ennalta saatua suostumusta puhelimitse yhteyttä toisessa jäsenvaltiossa asuviin mahdollisiin asiakkaisiin palvelujen vapaata tarjontaa. Tässä suhteessa ennakkoratkaisukysymyksen esittänyt tuomioistuin kiinnittää yhteisöjen tuomioistuimen huomion siihen, että tämä kielto ei koske tai se ei ainakaan koske samalla tavalla sellaista palvelujen tuottajaa, joka on sijoittautunut palvelujen mahdollisten vastaanottajien kanssa samaan jäsenvaltioon.

27 On huomattava, että senkaltaisesta kiellosta, josta pääasiasta vireillä olevassa oikeudenkäynnissä on kyse, ei muodostu 59 artiklan tarkoittamaa kieltoa pelkästään sen vuoksi, että muut jäsenvaltiot soveltavat väljempiä sääntöjä alueelleen sijoittautuneisiin samankaltaisten palvelujen tuottajiin (ks. tästä asiasta C-379/92, Peralta, tuomio 14.7.1994, Kok. 1994, s. I-3453, 48 kohta).

28 Tämänkaltaisella kiellolla joka tapauksessa estetään kyseisiä tuottajia käyttämästä nopeaa ja välitöntä markkinointimenetelmää yhteydenottokeinona toisissa jäsenvaltioissa asuviin mahdollisiin asiakkaisiin. Kielto voi siten rajoittaa rajanylittävien palvelujen vapaata tarjontaa.

29 Toiseksi on arvioitava sitä, voiko tätä päätelmää muuttaa se seikka, että kyseinen kielto on sen jäsenvaltion asettama, johon palvelujen tuottaja on sijoittautunut eikä sen jäsenvaltion, jossa palvelujen mahdollinen vastaanottaja asuu.

30 Perustamissopimuksen 59 artiklan ensimmäisessä kohdassa kielletään yleisesti rajoitusten asettaminen palvelujen vapaalle tarjonnalle yhteisön alueella. Siten tämä määräys ei koske ainoastaan vastaanottavan jäsenvaltion asettamia rajoituksia vaan myös sen jäsenvaltion asettamia rajoituksia, josta palveluja tarjotaan. Tämän mukaisesti yhteisöjen tuomioistuin on monesti todennut, että yritys voi vedota palvelujen vapaata tarjontaa koskevaan oikeuteen siihen valtioon nähden, johon se on sijoittautunut siitä lähtien, kun palveluja toimitetaan toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneille vastaanottajille (ks. asia C-18/93, Corsica Ferries Italia, tuomio 17.5.1994, Kok. 1994, s. I-1783, 30 kohta; jo mainittu asia Peralta, 40 kohta; asia C-381/93, komissio v. Ranska, tuomio 5.10.1994, Kok. 1994, s. I-5145, 14 kohta).

31 Tästä johtuu, että cold calling -menettelyä koskevaa kieltoa ei voida rajata perustamissopimuksen 59 artiklan soveltamisalan ulkopuolelle pelkästään sillä perusteella, että kiellon on asettanut se jäsenvaltio, johon palvelujen tuottaja on sijoittautunut.

32 Kolmanneksi on vielä arvioitava eräitä Alankomaiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitusten esittämiä perusteluja.

33 Ne vetoavat siihen, että tällainen kielto ei kuulu perustamissopimuksen 59 artiklan soveltamisalaan, koska se on yleisesti sovellettava, se ei ole syrjivä ja sen tavoitteena tai seurauksena ei ole kansallisille markkinoille sijoittautuneiden suosiminen

verrattuna muista jäsenvaltiosta oleviin palveluja tarjoaviin. Koska kielto koskee ainoastaan tapaa, jolla palveluja tarjotaan, se olisi vastaavankaltainen niihin myyntiä sääntteleviin toimiin verrattuna, jotka eivät syrji ja jotka asioissa Keck ja Mithouard annetun tuomion (asiat C-267/91 ja C-268/91, tuomio 24.11.1993, Kok. 1993, s. I-6097, 16 kohta) perusteella eivät kuulu ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklan soveltamisalaan.

34 Näitä perusteluja ei voida hyväksyä.

35 Vaikka pääasiana olevan kiellon osalta olisikin katsottava, että se on yleisesti sovellettava, että se ei ole syrjivä ja että sen tavoitteena tai seurauksena ei ole määräys, jolla kansallisille markkinoille sijoittautuneita suosittaisiin verrattuna muista jäsenvaltiosta oleviin palveluja tarjoaviin, niin siitä huolimatta pitää paikkansa se edellä jo todettu seikka (ks. 28 kohta), että kielto rajoittaa rajanylittävien palvelujen vapaata tarjontaa.

36 Tällainen kielto ei ole rinnastettavissa siihen myyntiä koskevaan sääntelyyn, jonka osalta asioissa Keck ja Mithouard annetussa tuomiossa on katsottu, että se ei kuulu perustamissopimuksen 30 artiklan soveltamisalaan.

37 Tässä tuomiossa vahvistettujen periaatteiden mukaan jäsenvaltioiden välistä kauppaa ei voi haitata sellaisten kansallisten määräysten soveltaminen toisista jäsenvaltioista oleviin tuotteisiin, jotka jäsenvaltion alueella rajoittavat tuontia tai kieltävät sen, jos näitä määräyksiä ensinnäkin sovelletaan kaikkiin kansallisella alueella toimintaansa harjoittaviin ja jos ne toiseksikin vaikuttavat samalla tavalla, oikeudellisesti ja tosiasiallisesti, kansallisten tuotteiden ja muista jäsenvaltioista olevien tuotteiden kauppaan. Perusteena tälle on se, että kiellolla ei rajoiteta muista jäsenvaltioista olevien tuotteiden pääsyä tuontijäsenvaltion markkinoille tai rajoi-

teta tätä markkinoille pääsyä laajemmin kuin miten menetellään kansallisten tuotteiden osalta.

38 Kuitenkin tässä tapauksessa kiellon on asettanut palvelujen tuottajan sijoittautumisjäsenvaltio ja se ei koske ainoastaan palvelujen tarjontaa tämän sijoittautumisjäsenvaltion alueella asuville tai sinne palvelujen vastaanottamiseksi siirtyville, vaan myös palvelujen tarjontaa muiden jäsenvaltioiden alueella asuville vastaanottajille. Sen vuoksi se rajoittaa välittömästi pääsyä toisen jäsenvaltion palvelumarkkinoille. Kielto voi siten haitata yhteisönlaajuista palvelujen kauppaa.

39 Vastaus toiseen ennakkoratkaisukysymykseen on siten, että jäsenvaltion määräys, jolla kielletään sen alueelle sijoittautuneita palveluja tarjoavia soittamasta ilman pyyntöä puheluita toisessa jäsenvaltiossa oleville mahdollisille asiakkaille palvelujensa markkinoimiseksi, rajoittaa perustamissopimuksen 59 artiklan tarkoittamaa palvelujen vapaata tarjontaa.

Kolmas kysymys

40 Kolmannella ennakkoratkaisukysymyksellä kansallinen tuomioistuin haluaa selvittää, voivatko tärkeät yleistä etua koskevat syyt oikeuttaa kieltämään cold calling -menettelyn ja voidaanko kieltoa pitää objektiivisesti arvioiden välttämättömänä ja kohtuullisena tavoiteltuun päämäärään suhteutettuna.

41 Alankomaiden hallitus vetoaa siihen, että termiinikauppaa koskevan cold calling -menettelyä koskevan kiellon tarkoituksena tavarapörssin ulkopuolisilla rahoituspalvelumarkkinoilla on yhtäältä Alankomaiden rahoitusmarkkinoiden maineen suojaaminen ja toisaalta suojata sijoituksia tekevää yleisöä.

42 On aluksi huomattava, että rahoitusmarkkinoilla on keskeinen merkitys taloudellisten toimijoiden rahoitukselle ja että ottaen huomioon tavaratermiinimarkkinoiden spekulatiivisuuden ja niiden moniulotteisuuden on todettava, että niiden moitteettoman toiminnan edellytyksenä on pitkälti niihin kohdistuva sijoittajien luottamus. Tämä luottamus vaatii sellaisen ammatillisen sääntelyn olemassaoloa, jolla varmistetaan, että rahoituspalveluvälittäjät — joista sijoittajat ovat erityisen riippuvaisia — täyttävät pätevyyttä ja luotettavuutta koskevat vaatimukset.

43 Lisäksi, jos olisikin katsottava, että kuluttajien suojaaminen muiden jäsenvaltioiden alueella ei sellaisenaan kuulu Alankomaiden viranomaisille, on kuitenkin todettava, että tämän suojaamisen sisältö ja laajuus vaikuttavat välittömästi siihen, onko Alankomaiden rahoituspalvelumarkkinoilla hyvä maine.

44 Rahoituspalvelusektorin hyvän maineen ylläpito voi siten olla sellainen yleistä etua koskeva syy, jonka perusteella rajoitusten asettaminen palvelujen vapaalle tarjonnalle voi olla oikeutettua.

45 Mitä tulee kyseisen rajoituksen suhteellisuuteen, on syytä huomata, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan palvelujen tuottajille asetetuilta vaatimuksilta on edellytetty sitä, että niillä yhtäältä taataan suunniteltujen tavoitteiden saavuttaminen, mutta että niillä ei toisaalta ylitetä näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeellista säätelyn tasoa (ks. asia C-288/89, Collective Antennevoorziening Gouda ym., tuomio 25.7.1991, Kok. 1991, s. I-4007, 15 kohta).

46 Kuten Alankomaiden hallitus on perustellusti huomauttanut, cold calling -menettelyn osalta yksityishenkilö ei yleensä ole tietoinen eikä hänellä ole mahdollisuutta ottaa selvää niistä riskeistä, jotka erottamattomasti kuuluvat hänelle ehdotettuun toimeen eikä hänellä myöskään ole mahdollisuutta vertailla hänelle tarjotun palvelun hintaa ja sisältöä muiden kilpailijoiden vastaaviin. Koska tavaratermiini-

markkinoihin kohdistuu huomattavassa määrin spekulatiivista toimintaa ja koska niiden toiminta tuskin on ymmärrettävissä niitä vähän tunteville sijoittajille, on syytä rajoittaa kaikkein hyökkäävimpiä myyntikeinoja.

47 Alpine Investments katsoo kuitenkin, että Alankomaiden hallituksen asettama cold calling -menettelyä koskeva kielto ei ole tarpeen, koska palvelun tuottajan sijoittautumisjäsenvaltion olisi voitava luottaa vastaanottavan jäsenvaltion harjoittamaan valvontaan.

48 Tämä perustelu on hylättävä. Sen jäsenvaltion, josta puhelut soitetaan, on näet helpointa säädellä cold calling -menettelyä. Vaikka vastaanottava jäsenvaltio haluaisikin kieltää cold calling -menettelyn tai asettaa sille tiettyjä rajoituksia, se ei kuitenkaan voi estää tai valvoa toisesta jäsenvaltiosta soitettavia puheluita muutoin kuin yhteistyössä tämän toisen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten kanssa.

49 Sen vuoksi cold calling -menettelyä koskevaa kieltoa sen jäsenvaltion asettamana, josta puhelut soitetaan ja jonka tarkoituksena on suojata sijoittajien luottamusta tämän valtion rahoitusmarkkinoihin, ei voida pitää epäasianmukaisena suhteutettuna tavoitteena olevaan rahoitusmarkkinoiden eheyden varmistamiseen.

50 Alpine Investments väittää lisäksi, että mahdollisille asiakkaille puhelimitse tapahtuvaa myyntiä koskeva yleinen kielto ei ole tarpeen Alankomaiden viranomaisten tavoittelemien päämäärien toteuttamiseksi. Välittäjäyhtiöiden ilman pyyn-

töä soitettuja puheluita koskeva rekisteröintivelvoite riittäisi jo tehokkaasti suojaamaan kuluttajia. Tällaiset säännöt olisi myös Yhdistyneessä kuningaskunnassa hyväksynyt Securities and Futures Authority (arvopaperiasioiden ja termiinikaupan valvontaviranomainen).

51 Tätä näkökantaa ei voida hyväksyä. Kuten julkisasiamies on perustellusti ratkaisuehdotuksensa 88 kohdassa todennut, se, että jäsenvaltio asettaa määräyksiä, jotka eivät ole yhtä ankaria kuin toisen jäsenvaltion asettamat määräykset, ei merkitse, että nämä toisen jäsenvaltion määräykset rikkoisivat suhteellisuusperiaatetta ja olisivat sen vuoksi yhteensopimattomat yhteisön oikeuden kanssa.

52 Alpine Investments vetoaa lopuksi vielä siihen, että kiellettäessä yleisesti cold calling -menettely ei oteta huomioon yksittäisten yritysten toimintatapaa ja siten haitataan tarpeettomasti sellaistenkin yritysten toimintaa, jotka eivät ole koskaan antaneet aihetta kuluttajien tekemille valituksille.

53 Myös tämäkin perustelu on hylättävä. Cold calling -menettelyä koskevan kiellon rajoittaminen koskemaan ainoastaan tiettyjä yrityksiä niiden aiempien toimintatapojen mukaan ei olisi riittävää sen tavoitteen toteuttamiseksi, joka koskee yleisesti sijoittajien luottamuksen palauttamista kansallisiin arvopaperimarkkinoihin ja tämän luottamuksen säilyttämistä.

54 Joka tapauksessa kyseisen määräyksen soveltamisala on rajoitettu. Ensinnäkin sillä kielletään ainoastaan ottamasta yhteyttä mahdollisiin asiakkaisiin puhelimitse tai henkilökohtaisesti ilman heidän etukäteen antamaansa kirjallista suostumusta muiden yhteydenottokeinojen jäädessä sallituiksi. Lisäksi tämä kielto koskee ainoastaan mahdollisia asiakkaita, muttei jo olemassa olevia asiakassuhteita, joiden osalta asiakkailla on mahdollisuus antaa kirjallinen suostumuksensa uusiin yhteydenottoihin. Tämän lisäksi kielto ilman pyyntöä tehtyihin puhelinyhteydenottoihin on rajoitettu ainoastaan niihin markkinoihin, joiden osalta on havaittu väärinkäytöksiä eli tässä tapauksessa tavaratermiinisopimuksia koskeviin markkinoihin.

55 Ottaen huomioon esitetyt perustelut, ei voida katsoa, että cold calling -menettelyä koskeva kielto olisi kohtuuton tavoitteeseensa suhteutettuna.

56 Vastaus kolmanteen ennakkoratkaisukysymykseen on siten, että perustamissopimuksen 59 artikla ei estä sellaisia kansallisia määräyksiä, joilla sijoittajien luottamuksen suojaamiseksi kansallisilla rahoitusmarkkinoilla kielletään menettely, jossa mahdollisiin muissa jäsenvaltioissa asuviin asiakkaisiin otetaan ilman pyyntöä puhelimitse yhteyttä tavaratermiinisopimuksiin liittyvien palvelujen tarjoamiseksi heille.

Oikeudenkäyntikulut

57 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Belgian, Alankomaiden, Helleenien tasavallan ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksille sekä Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut College van Beroep voor het Bedrijfslevenin 28.4.1993 esittämät kysymykset seuraavasti:

1) ETY:n perustamissopimuksen 59 artiklaa on tulkittava siten, että sitä sovelletaan palveluihin, joita yhteen jäsenvaltioon sijoittautunut palvelujen tuottaja tarjoaa puhelimitse toisessa jäsenvaltiossa oleville mahdollisille asiakkaille siirtymättä itse pois sijoittautumisjäsenvaltiostaan.

2) Jäsenvaltion määräys, jolla kielletään sen alueelle sijoittautuneita palvelujen tarjoajia soittamasta ilman pyyntöä puheluita toisessa jäsenvaltiossa oleville mahdollisille asiakkaille palvelujensa markkinoimiseksi, rajoittaa perustamissopimuksen 59 artiklan tarkoittamaa palvelujen vapaata tarjontaa.

3) Perustamissopimuksen 59 artikla ei estä sellaisia kansallisia määräyksiä, joilla sijoittajien luottamuksen suojaamiseksi kansallisilla rahoitusmarkkinoilla kielletään menettely, jossa mahdollisiin muissa jäsenvaltioissa asuviin asiakkaisiin otetaan ilman pyyntöä puhelimitse yhteyttä tavaratermiinisopimuksiin liittyvien palvelujen tarjoamiseksi heille.

Rodríguez Iglesias Schockweiler Kapteyn

Gulmann Mancini Moitinho de Almeida

Murray Edward Puissochet

Julistettiin Luxemburgissa 10 päivänä toukokuuta 1995.

Kirjaaja

R. Grass

Presidentti

G. C. Rodríguez Iglesias